

Valtiovarainministeriö

Maahanmuuttoviraston lausunto luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaksi lainsäädännöksi.

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

-

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyydestä

Mikäli digitaalinen henkilöllisyydestodistus voidaan myöntää myös henkilöille, joilla on voimassa oleva Suomen poliisin myöntämä ulkomaalaisen henkilökortti, voi asiakas tunnistautua sen avulla asioidessaan Maahanmuuttoviraston kanssa. Tästä aiheutuisi vähintään laitehankintoja, joiden kustannuksia ei vielä voida arvioida. Mahdollisuutta vahvaan sähköisen tunnistautumiseen erilaisissa asiointitilanteissa, kuten puhelinpalvelussa, sähköisessä asiointissa ja muissa sähköisissä vuorovaikutustilanteissa kannatetaan.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

Esitysluonnoksen mukaan ulkomaalaisen digitaalinen asiointiväline olisi tarkoitettu käytettäväksi vain sähköisessä asiointissa. Digi- ja väestötietovirasto muodostaisi, myöntäisi ja rekisteröisi ydinidentiteetin todisteen, kun henkilö ottaa käyttöön ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen. Asiointivälineen tarkoitus olisi mahdollistaa ulkomaiseen henkilöllisyysasiakirjaan perustuvien henkilötietojen esittäminen sähköisessä asiointissa, ehkäistä rinnakkaisten henkilöllisyyksien muodostumista asiointitapahtumissa ja viranomaisrekistereissä, sekä lisätä esitettävien tietojen luotettavuutta. Ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen myöntäminen edellyttäisi henkilön rekisteröintiä väestötietojärjestelmään siten, että menettelyn yhteydessä ulkomaan kansalaiselle myönnetään henkilötunnus. Henkilötunnuksen uudistamisen hankkeessa valmisteltujen uudistusten myötä tämä olisi mahdollista entistä laajemmalle henkilökannalle ja voitaisiin suorittaa myös etärekisteröintimenettelyssä. Henkilö voisi samassa yhteydessä ottaa

käyttöön ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen. Esitysluonnoksen mukaan kyseessä ei olisi vahva sähköinen tunnistusväline.

Maahanmuuttovirasto korostaa, että asiointivälineen luotettavuus olisi etärekisteröityneen kohdalla yhtä vahva kuin itse etärekisteröityminen. Toisaalta, vaikka henkilö olisi voinut tunnistautua vahvasti, hänen digitaalinen asiointivälineensä ei esityksen mukaan olisi vahva sähköinen tunnistusväline. Tämä heikentäisi välineen käytettävyyttä asiointissa.

Etärekisteröintimenettely ei ylittäisi varmuudeltaan samalle tasolle kuin kasvokkain tunnistaminen ja asiointipalveluiden tulisi käytännössä arvioida erikseen voidaanko välinettä hyödyntää niiden palveluissa.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että etärekisteröintiin liittyy riski siitä, että asiakkaan Enter Finlandiin syöttämät tiedot eivät vastaa etärekisteröinnissä annettuja tietoja, jos niitä ei voida tuoda automaattisesti esimerkiksi tunnistusvälineen avulla. Eroavat tai puutteellisesti syötetyt tiedot voivat johtaa siihen, että asiakkaan etärekisteröityminen ei käy ilmi vaan henkilö rekisteröidään väestötietojärjestelmään toisella identiteetillä.

Ulkomaalaisen mahdollisuus vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen jo ennen Suomeen saapumista mahdollistaisi Enter Finlandin käytön vahvasti tunnistautuneena jo ensimmäisten hakemusten yhteydessä. Ulkomaalaisen rekisteröinti väestötietojärjestelmään kasvokkain luotettavasti tunnistautuneena ja vahvan sähköisen asiointivälineen käytön mahdollisuus keventäisi myös ensimmäisten lupien myöntöprosessia. Jos asiointiväline ei ole vahva sähköinen tunnistusväline, jää hyöty saamatta. Ulkomaalaisten saapuminen Suomeen ja palveluiden piiriin pääsy ja siten kotoutumisen alkaminen helpottuisi, kun jo Suomeen saapuessa olisi mahdollisuus vahvaan sähköiseen tunnistautumiseen.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

-

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

-

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

Maahanmuuttovirasto ei tässä vaiheessa voi tarkemmin arvioida, mikä vaikutus työmäärään esityksellä on. Esimerkiksi statukseltaan heikon ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä saatava hyöty voi hälventyä, jos henkilöllisyyksiin liittyvät selvittelyt samalla kasvavat.

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

HE-luonnoksessa on jo todettu, että "nyt tehtävillä muutoksilla voi olla merkittävä vaikutus etenkin petosrikollisuuden kasvuun ja siten poliisin työtaakan lisääntymiseen." Henkilöllisyyksiin liittyvien epäselvyyksien ja petoksien lisääntyminen vaikuttaisi luonnollisesti myös Maahanmuuttoviraston toimintaan oleskelulupa-asioissa, jos epäselviä henkilöllisyyksiä joudutaan lupaprosessissa selvittämään.

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

-

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

Luotettavasti tunnistautuvien hakijoiden kannalta olisi suotavaa, että ulkomaalaisen digitaalista asiointivälinettä voitaisiin käyttää vahvana sähköisenä tunnisteena. Enter Finlandiin voi kirjautua heikolla tunnistautumismalla, mutta tällöin asiointi jää vajaammaksi. Esimerkiksi tunnistautumiskäynnistä välttyminen edellyttää vahvaa sähköistä tunnistautumista.

Ulkomaalaisen tunnistautumisvälineen käyttöönotto Enter Finland -palvelussa edellyttäisi mm. uusien rajapintojen käyttöönottoa mahdollistamaan asiakkaan tunnistautuminen, saatujen tietojen tallentamisen mahdollistaminen väliaikaisesti tai pysyvästi käyttäjätilin tiedoiksi sekä tietojen päivittäminen uudelleenkirjautumisen yhteydessä, saatujen tietojen käyttö esitäyttöinä kaikissa tällä hetkellä käytössä olevissa 27 sähköisessä hakemuksessa. Näiden toiminnallisuuksien toteuttaminen edistäisi osaltaan etärekisteröityjen henkilöiden asioiden käsittelyä Maahanmuuttovirastossa ja ehkäisisi tuplaidentiteettien syntymistä. Jos tunnistautumisvälineen status voitaisiin korottaa kasvokkaisen tunnistautumisen myötä ja se olisi käytössä vahvana sähköisenä tunnisteena, hyöty olisi merkittävästi suurempi erityisesti haettaessa muuta kuin ensimmäistä oleskelulupaa.

Kohdenneet kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

Ulkomaalaisen tunnistautumisvälineen käyttöönotto Enter Finland -palvelussa edellyttäisi mm. uusien rajapintojen käyttöönottoa mahdollistamaan asiakkaan tunnistautuminen, saatujen tietojen tallentamisen mahdollistaminen väliaikaisesti tai pysyvästi käyttäjätilin tiedoiksi sekä tietojen päivittäminen uudelleenkirjautumisen yhteydessä, saatujen tietojen käyttö esitäyttöinä kaikissa tällä hetkellä käytössä olevissa 27 sähköisessä hakemuksessa, kustannusarvio yhteensä noin 375 000 euroa.

Jos digitaalinen henkilöllisyystodistus voidaan myöntää myös henkilöille, joilla on voimassa oleva Suomen poliisin myöntämä ulkomaalaisen henkilökortti, tarvitaan Maahanmuuttoviraston palvelupisteille uutta laitteistoa mahdollistamaan tunnistaminen. Laitehankintojen kustannuksia ei ole arvioitu.

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnituksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

-

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden ostoon luottamusverkoston toimijoilta?

Ks. edellä.

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyystodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntyamiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkoston toimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

-

Arvioitteko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

-

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

Enter Finlandin käyttö vahvasti tunnistauneena voisi tulla mahdolliseksi ennen hakijan Suomeen saapumista. Tämä avaisi mahdollisuuksia prosessien

jatkokehittämiseen. Henkilötunnuksen saamisen helpottaminen ja vahvan sähköisen tunnistautumisen mahdollistaminen toki muuten sujuvoittaa ulkomaalaisten saapumista ja kotoutumista Suomeen ja vaikutukset työntekijöiden liikkuvuuteen olisivat positiivisia.

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

-

Muut huomiot

Maahanmuuttovirasto korostaa henkilön luotettavan tunnistamisen merkitystä ensisijaisena edellytyksenä.

Ylijohtaja

Jari Kähkönen

Oikeuspäällikkö

Katariina Lehtola

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä.
Maahanmuuttovirasto 17.04.2022 klo 11:24. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu	Valtiovarainministeriö, kirjaamo
Tiedoksi	Apulaispäällikkö Talousjohtaja Tietohallintojohtaja Lupa- ja kansalaisuusyksikön johtaja Oikeus- ja maatietoyksikön johtaja Turvapaikkayksikön johtaja